

วิ บ า ก ก ร ร ม

ข อ ง ก า ร พู ด เ พ้อ เ จ้ อ

มีดที่ลับคมดีแล้ว ถึงจะเหมือนยาพิษที่ร้ายแรง
ก็ไม่ทำให้ตายสนิทในทันทีทันใดเหมือนกับคำพูดชั่ว

วิภากรรมของการพูดเพื่อเจอ

๑๖๒

การศึกษาแสวงหาวิชาความรู้ในพระพุทธศาสนา เป็นสิ่งสำคัญยิ่งในชีวิตของมนุษย์ทุกคน เพราะเป็นความรู้แจ้งเห็นจริงในชีวิต ที่จะนำพาให้เราหลุดพ้นจากกิเลสอาสวะ จากการเป็นบ่าวเป็นทาสของพญามาร หลุดพ้นจากความทุกข์ทรมานทั้งหลาย การที่จะให้ตัวเราเข้าไปถึงจุดแห่งความรู้อันบริสุทธิ์นั้น ต้องทำใจของเราให้หยุดนิ่งอย่างสมบูรณ์ จึงจะสามารถเข้าไปศึกษาความรู้ในทางพระพุทธศาสนาได้ ได้แก่ วิชชา ๓ วิชชา ๘ อภิญญา ๖ ปฏิสัมภิทาญาณ ๔

การศึกษาในทางธรรมนี้ มีเป้าหมายก็เพื่อทำตนให้หลุดพ้นจากกิเลสอาสวะทั้งหลาย หากเรามุ่งไปที่วัตถุประสงค์นี้ได้ การศึกษาธรรมะของเราก็จะถูกต้องร่องรอย จะรู้เห็นตรงไปตามความเป็นจริง ได้ทั้งความรู้และความบริสุทธิ์ไปพร้อมๆ กัน

มีพระบาลีที่ท่านได้กล่าวไว้ใน โภกอลิขชาดก ว่า

“น หิ สตุถํ สุนิสิตํ

วิสํ หลาหลมมิว

เอวํ นิกกเคมี ปาเตติ

วาจา ทพฺพาสิตา ยถา

มิดที่ลัษคมดีแล้ว ถึงจะเหมือนยาพิษที่ร้ายแรง ก็ไม่
ทำให้ตายสนิทในทันทีทันใด เหมือนกับคำพูดชั่ว”

คำพูดที่เปล่งออกมาจากปากเราจะทำให้มีผลเป็นอย่างไรก็ได้ ทั้งกับตัวของเราและคนรอบข้าง คืออยากจะทำให้เป็นถ้อยคำ

วิภากรรมของการพูดเพื่อเจ้า

๑๖๓

แห่งเพชรพลอย หรือจะให้เป็นไม้พลองเป็นอาวุธเข้าทำร้าย
ประหัตประหารกันก็ได้ จะให้เกิดประโยชน์หรือเกิดโทษอย่าง
มหาศาลก็ได้ ดังนั้นเราควรเปล่งแต่วาจางามเท่านั้น ไม่ควร
เปล่งวาจาชั่วเลย ให้รู้จักกาลอันสมควรและไม่ควรกล่าวถ้อยคำ
วาจาใด ถ้าหากว่าทำให้ผู้อื่นได้รับความเสียหาย ถึงแม้ว่าจะมี
ส่วนจริงอยู่บ้างก็ตาม ควรพิจารณาให้ดีก่อนจึงค่อยพูด หัดใช้
คำพูดให้เป็น ไม่ให้กระทบกระแทงใคร ควรพูดแต่คำจริง ที่ประกอบ
ด้วยประโยชน์ ความจริงที่เปล่งด้วยวาจาหยาบคาย ย่อมจะทำให้
เดือดร้อนในภายหลัง ควรพูดแต่คำที่เป็นที่รักที่พอใจเท่านั้น
ไม่ควรพูดคำที่ไม่ถูกใจ ไม่ว่าเวลาใดๆ ก็ตาม

แม้พระบรมศาสดาทรงสอนให้กล่าวแต่วาจาสุภาสิต
ที่ผู้รู้สรรเสริญเอาไว้ว่า “สัตบุรุษทั้งหลายกล่าววาจาสุภาสิตว่า
เป็นหนึ่งในบุคคลพึงกล่าววาจาที่เป็นธรรม ไม่พึงกล่าววาจาที่
ไม่เป็นธรรม พึงกล่าววาจาอันเป็นที่รัก ไม่พึงกล่าววาจาอันไม่
เป็นที่รัก และพึงกล่าววาจาจริง ไม่พึงกล่าววาจาที่เป็นเท็จ”

*สมัยหนึ่งในเมืองสาวัตถี มีอุบาสกและอุบาสิกาเป็น
อันมาก พร้อมใจกันสร้างมณฑปหลังใหญ่ขึ้นมาในพระนคร

วิभागกรรมของการพูดเพื่อเจ้า

๑๖๔

ประดับประดาตกแต่งด้วยผ้าอันวิจิตร แล้วนิมนต์พระภิกษุสงฆ์ให้มาเป็นเนื่อนาบุญ โดยมีพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นประธานให้พระองค์ประทับนั่งบนอาสนะที่ปูลาดด้วยเครื่องลาดอย่างดี มีค่าประมาณมิได้ บูชาด้วยสักการะมีของหอมและดอกไม้ เป็นต้น แล้วได้ถวายมหาทานบารมีเป็นการเฉลิมฉลองครั้งยิ่งใหญ่

ครั้งนั้น มีบุรุษคนหนึ่งเห็นการกระทำของเหล่าอุบาสกอุบาสิกา ก็เกิดอกุศลจิตมีความตระหนี่เกิดขึ้นในใจ จึงกล่าวปราชญ์ว่า “สิ่งของทั้งหมดนี้ ทั้งไปที่กองหยากเยื่อเสียยังจะดีกว่าถวายให้สมณะเหล่านั้นที่ไม่ได้ทำประโยชน์อะไร” พวกอุบาสกอุบาสิกาได้ฟังดังนั้น เกิดความสลัดใจ พวกกันคิดว่าการที่บุรุษนี้ไม่ชวนช่วยในการทำความดี แล้วยังทำความชั่วอีก ซึ่งเป็นกรรมที่มีโทษร้ายแรง เพราะกระทำต่อหน้าพระภิกษุสงฆ์ โดยมีพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นประมุข จัดว่าเป็นการประทุษร้ายอย่างหนักต่อผู้รู้ผู้บริสุทธิ์

ชาวบ้านจึงนำเรื่องนี้ไปบอกแก่มารดาของบุรุษนั้น พร้อมกับกำชับว่า ให้ไปขอขมาโทษต่อพระผู้มีพระภาคเจ้าและพระภิกษุสงฆ์เสีย กรรมนั้นจะได้ผ่อนหนักให้เป็นเบา มารดาเขาก็รับคำ ได้ไปตักเตือนลูกชาย จนเขาสำนึกผิด แล้วได้พาลูกชายไปขอขมาโทษ โดยเข้าไปเฝ้าพระพุทธเจ้าและพระภิกษุสงฆ์เพื่อขอขมาโทษที่ได้ทำผิดพลาดไปด้วยความไม่รู้ และได้บูชา

วิปាកกรรมของการพูดเพื่อเจ้า

๑๖๕

ด้วยการถวายข้าวยาकुตลอด ๗ วันแต่พระลัมมาลัมพุทเจ้า และพระภิกษุสงฆ์ด้วยความปีติเลื่อมใส ต่อมาไม่นานนัก ลูกชายก็เสียชีวิตลง แล้วไปบังเกิดในท้องของหญิงแพศยา คนหนึ่ง เมื่อหญิงแพศยารู้ว่าเด็กที่เกิดมาเป็นเด็กผู้ชาย ก็ให้ เขาเอาไปทิ้งที่ป่าช้า แต่เด็กนั้นเป็นผู้มีบุญ จึงไม่ถูกภัยใดๆ รบกวน

ในเวลาใกล้รุ่ง พระลัมมาลัมพุทเจ้าเสด็จออกจากมหา นิโรธสมาบัติ ทรงตรวจดูสัตว์โลกด้วยพุทธจักขุ ทอดพระเนตร เห็นเด็กทารกที่ถูกทอดทิ้งไว้ในป่าช้า จึงเสด็จไปยังป่าช้า มหาชนได้มาประชุมพร้อมกัน เพราะคิดว่า ที่พระบรมศาสดา เสด็จมาในที่นี้ เห็นจะมีเหตุอะไรเกิดขึ้นเป็นแน่ จึงตามกันมาดู

พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงตรัสกับพุทธบริษัทผู้มาประชุมกัน ว่า “เด็กคนนี้มีใครรู้จักหรือ บัดนี้ได้ถูกทอดทิ้งไว้ในป่าช้า ไรที่พึ่งก็จริงอยู่ แต่ถึงอย่างนั้น เด็กคนนี้ก็จักได้รับสมบัติอัน โอฬารในปัจจุบัน ในอนาคต และในลัมปปรายภพ” มหาชนจึง กราบทูลถามว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ในชาติปางก่อน เด็กนี้ ทำกรรมอะไรไว้พระเจ้าข้า” จากนั้นพระองค์จึงทรงประกาศกรรม ที่เด็กได้กระทำไว้ และสมบัติที่เด็กจะพึงได้รับต่อไปในอนาคต เนื่องจากได้ทำกรณบุญอย่างมโหฬารแก่พระภิกษุสงฆ์โดยมี พระลัมมาลัมพุทเจ้าเป็นประธาน แต่ภายหลังจิตของเด็กนั้น ถูกกิเลสคือความตระหนี่ครอบงำ จึงกล่าววาจาหยาบคาย

วิभागกรรมของการพุทธเพื่อเจ้า

๑๖๖

ที่มีใช้เป็นวาจาของสัตบุรุษ แล้วพระองค์ก็ทรงแสดงธรรมอันเหมาะสมแก่อัธยาศัยของพุทธบริษัทที่พากันมาประชุมในที่นั้น ในเวลาจบพระธรรมเทศนา มหาชนและหมู่สัตว์ ๘๔,๐๐๐ ได้บรรลุธรรม

ในครั้งนั้น กุฏุมพีคนหนึ่ง ผู้มีทรัพย์ ๘๐ โกฏิ ได้รับเด็กนั้นไปเป็นบุตรบุญธรรมต่อหน้าพระพักตร์ของพระผู้มีพระภาคเจ้า พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงดำริว่า เด็กนี้มีบุญเกำรรักษาไว้ และมหาชนก็ทำการอนุเคราะห์แล้ว จึงได้เสด็จกลับไปยังพระวิหาร

สมัยต่อมา เมื่อกุฏุมพีถึงแก่กรรมแล้ว เขาปกครองทรัพย์ที่กุฏุมพินั้นมอบให้ และเก็บรวมทรัพย์ไว้จนได้เป็นคฤหบดีใหญ่ มีสมบัติมั่งคั่งในพระนครนั้น เขาเป็นผู้มีใจยินดีในการให้ทานเป็นอย่างยิ่ง ทำให้ชีวิตมีแต่ความสุขความเจริญรุ่งเรือง ภิกษุทั้งหลาย และมหาชนที่ได้รู้เห็นเหตุการณ์ตั้งแต่ต้น ต่างพากันอัศจรรย์ใจแล้วคิดว่า พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเป็นผู้เห็นการณ์ไกล ทรงรู้เห็นเหตุนั้นประจักษ์แล้ว อาศัยความอนุเคราะห์ได้เสด็จไปโปรดเด็กน้อย แม้เมื่อเขาเกิดมาก็ถูกนำไปทิ้งไว้ในป่าช้า พระองค์ยังเสด็จไปด้วยพระองค์เอง นับเป็นพระมหากุณอันยิ่งใหญ่ ต่างก็พากันชื่นชมในพระญาณของพระบรมศาสดา

พระบรมศาสดาตรัสว่า “บุคคลบางคนมีบุญมาก บางคน

วิปាកกรรมของการพูดเพื่อเจ้า

๑๖๓

มีบุญน้อย กุมารนี้ถูกทอดทิ้งในป่าช้า เป็นอยู่ได้ด้วยน้ำนมจาก
นิ้วมือตลอดราตรี ยักษ์ ภูตผีปีศาจ หรือสัตว์เลื้อยคลานทั้งหลาย
ก็ไม่เบียดเบียนเด็กน้อยผู้มีบุญซึ่งได้กระทำไว้ดีแล้ว แม้สุนัข
จิ้งจอกก็พากันมาเดินวนเวียนเพื่อรักษาเด็กน้อยไว้ ผู่นกผู่งกา
ก็พากันมาคาบเอามลทินของครรรภ์ไปทิ้ง มนุษย์และอมมนุษย์
ไม่ได้รับการเด็กนี้ หรือใครๆ ที่จะทำเมล็ดพันธุ์ผักกาดให้เป็นยา
ให้แก่เด็กก็ไม่มี และไม่ได้ถือเอาการประกอบกุศлымใดๆ เลย”

พระผู้มีพระภาคเจ้า ผู้ซึ่งเทวดาและมนุษย์บูชาแล้ว
ทรงมีพระปัญญากว้างขวาง ทอดพระเนตรเห็นเด็กน้อยที่เขานำ
มาทิ้งไว้ในป่าช้าในราตรี ช่วยเหลือตนเองยังไม่ได้ จะรอด
หรือไม่รอดก็ไม่รู้ และพระองค์ทรงพยากรณ์อีกว่า เด็กนี้จักเป็น
ผู้มีสกุลสูง มีโอกาสสมบัติมากในพระนครนี้ สิ้น ๑๐๐ ปี จะเป็นผู้
พรั่งพร้อมด้วยเบญจกามคุณทั้งปวง เมื่อตายไปจักเข้าถึงความ
เป็นสหายแห่งท้าวลักกะในลัมปรายภพ

พวกอุบาสกอุบาสิกาที่ยืนอยู่ที่ใกล้พระบรมศาสดาจึง
ทูลถามว่า “อะไรเป็นวัตรเป็นพรหมจรรย์ของเขา เขาถึงความ
ลำบากเช่นนี้แล้ว กลับได้เสวยสุขสมบัติเช่นนั้น เพราะกรรมอะไร”

พระพุทธองค์จึงตรัสเล่าถึงบุพกรรมของเขาวว่า “บุคคล
บางคนมีบุญมากเพราะสั่งสมบุญเอาไว้ บางคนมีบุญน้อย

วิภากรรมของการพูดเพื่อเจ้า

๑๖๘

เพราะประมาทไม่ได้สั่งสมบุญ บุคคลบางพวกในโลกนี้มีกุศลกรรมทำไว้ดี แต่ภายหลังเป็นผู้เสื่อมจากสมบัติด้วยอำนาจแห่งอกุศลที่เกิดขึ้นในภายหลังเป็นปัจจัย บางพวกที่มีบุญน้อยในเบื้องต้นจึงเสวยทุกข์ แต่เพราะกลับมีใจเสื่อมใสในภายหลังจึงทำให้เป็นผู้รุ่งเรือง เพราะความเป็นผู้มีกุศลจิต จึงรุ่งเรืองมากด้วยโภคทรัพย์ เพราะเหตุแห่งกุศลจิตนั้น” จากนั้นพระพุทธองค์จึงตรัสเล่าบุพกรรมของเขา ให้พุทธบริษัทได้รับฟังกัน

เพราะฉะนั้น การพูดแต่คำที่เป็นวาจาสุภาषิตจะเป็นเหตุให้เราไปสู่ความสุข แต่การกล่าวคำทุพภาषิตเป็นเหตุให้เราไปสู่ความทุกข์ ก็จงเลือกเอาเถิดว่าจะเอาแบบไหนกัน คนที่กล่าวคำหยาบคาย หากภายหลังสำนึกได้กลับตัวกลับใจเสียใหม่หันมาทำความดี นี่นับว่าเป็นความฉลาด แต่ถ้ายังไม่รู้สึกตัวพูดให้ร้ายจนเป็นนิสัย วิภากรรมก็จะติดตัวไปข้ามภพข้ามชาติ และจะนำสิ่งร้ายๆ มาสู่ตนเอง ใครทำอะไรก็ได้ อย่างนั้น ใครพูดอย่างไรก็ได้ อันิสงส่ออย่างนั้น ปลุกถั่วก็ได้ถั่ว ปลุกงาก็ได้งา ปลุกถั่วจะกลายเป็นงาก็ไม่ได้ การประกอบเหตุเป็นสิ่งสำคัญมาก ต้องจดจำเอาไว้ให้ดี อย่าลืมว่าการคิด การพูด และการกระทำใดๆ ที่จะไม่ให้มีผลนั้นเป็นไม่มี พึงสังวรระวังกาย วาจา ใจของเราให้ดี ซึ่งการที่จะควบคุมกาย วาจา ใจของเราให้อยู่ในร่องในรอย

วิปាកกรรมของการพูดเพื่อเจ้า

๑๖๕

ดีที่สุดคือ ต้องหยุดใจไว้ที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ ให้ได้ตลอดเวลา ต้องหยุดกับนิ่งอย่างเดียวเท่านั้น ใจจะได้คุ้นกับความบริสุทธิ์ภายใน การพูดก็จะพูดด้วยวาจาที่บริสุทธิ์ การกระทำก็จะทำด้วยความบริสุทธิ์ อย่างนี้จึงจะเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

